

ด่วนที่สุด

ที่ พร ๐๐๒๓.๓/ว ๒๕๓๕



ศาลากลางจังหวัดแพร่
ถนนไชยบูรณ์ พร ๕๔๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ และนายกเทศมนตรีเมืองแพร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๑๓๓๐
ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่ามีผู้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีคัดค้านโครงการก่อสร้างบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลตำบลเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีมติให้ยุติเรื่องและมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เห็นควรจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนดำเนินโครงการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อชุมชน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการอนุญาตหรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือชุมชนท้องถิ่น ควรจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินโครงการในพื้นที่

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ สำหรับอำเภอขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนากร อัจฉิตไพศาล)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทรศัพท์ ๐-๕๕๕๓-๔๑๑๙ ต่อ ๑๑

โทรสาร ๐-๕๕๕๓-๔๑๑๙ ต่อ ๒๕

www.phraelocal.go.th

๐๗ ๖๑๐
ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๔๑.๓/ว ๑๓๓๐



1558
20.9.2558

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๓/๑๖๒๕

ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่ามีผู้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีคัดค้านโครงการก่อสร้างบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลตำบลเขาย้อย ในพื้นที่ตำบลเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบกรณีข้างต้นเสร็จสิ้นแล้ว โดยมีมติให้ยุติเรื่อง และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเทศบาลตำบลเขาย้อยเห็นควรจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนดำเนินโครงการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อชุมชน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงขอให้ท่านแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบ และถือปฏิบัติ กรณีการอนุญาตหรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับประชาชนหรือชุมชนท้องถิ่น ควรจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการโครงการในพื้นที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไชยชัย เดชอมรธัญ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการมีส่วนร่วม
ส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม
โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒-๓

น.น.ก.



กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 37764
วันที่ 18 ส.ย. 2558

ที่ สม ๐๐๐๓ / ๑๒๒๕

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
 อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
 เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

6054
18 ส.ย. 2558

เรื่อง ผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการพิจารณา ที่ ๓๓๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๖ หน้า

ด้วย มีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน คำร้องที่ ๓๓๙/๒๕๕๔ สิทธิชุมชน กรณีคัดค้านโครงการก่อสร้างบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูล (บ่อทิ้งอุจจาระ) ของเทศบาล ตำบลเขาย้อย ในพื้นที่ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเรียนว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ดำเนินการตรวจสอบกรณีข้างต้นเสร็จสิ้นแล้ว โดยมีมติให้เสนอแนะนโยบายมายังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามนัยพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รายละเอียดปรากฏตามรายงานผลการพิจารณา ที่ ๓๓๐/๒๕๕๘ ที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ ผลเป็นประการใดขอความกรุณาแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(นายบุญเกื้อ สมนึก)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สสส.
เลขรับ 1364
วันที่ ๑๘ ส.ย. ๒๕๕๘
เวลา.....

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
 กลุ่มงานคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๕
 โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๖๙
 โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘



คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

รายงานผลการพิจารณา ที่ ๑๓๐ / ๒๕๕๘

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีคัดค้านโครงการก่อสร้างบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูล (บ่อทิ้งอุจจาระ)
ของเทศบาล ตำบลเขาย้อย ในพื้นที่ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
ผู้ร้อง นายเกษม โดพงษ์ กับพวก
ผู้ถูกร้อง เทศบาลตำบลเขาย้อย

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๓๙/๒๕๕๔
ว่า เทศบาลตำบลเขาย้อยได้ก่อสร้างบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูล (บ่อทิ้งอุจจาระ) ในพื้นที่หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง
อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ผู้ร้องกับพวกซึ่งอาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงมีความวิตกกังวลว่าบ่อกำจัด
สิ่งปฏิกูลจะก่อให้เกิดการแพร่เชื้อโรค เนื่องจากเห็นว่าการก่อสร้างไม่ได้มาตรฐาน บ่อกำจัดไม่มีความ
มั่นคงแข็งแรง และก่อนจะก่อสร้างไม่มีการสำรวจความเห็นของราษฎร เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๔
ราษฎรกว่า ๔๐๐ คน ได้ร่วมกันลงชื่อคัดค้านโครงการดังกล่าวต่อนายอำเภอเขาย้อยและนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลเขาย้อยแต่สภาเทศบาลตำบลเขาย้อยก็ยังให้ดำเนินการต่อไป ผู้ร้อง
จึงร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและ
ให้เทศบาลตำบลเขาย้อยยกเลิกโครงการดังกล่าว

๒. การพิจารณาคำร้องเรียน

๒.๑ สารสำคัญของคำร้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวมีมูลเป็นกรณี
การดำเนินกิจการที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันมาช้านาน
จึงมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิชุมชนตามมาตรา ๖๖ และ มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงได้มอบหมาย
ให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ

๒.๒ ประเด็นการตรวจสอบ

ในการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนได้พิจารณาคำร้อง เอกสาร
หลักฐาน บันทึกถ้อยคำของผู้ชี้แจง ทั้งคู่กรณีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการตรวจสอบ
ตามอำนาจหน้าที่ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

/ตาม...

ตามมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ (๒) และได้ตั้งประเด็นการตรวจสอบตามคำร้อง กล่าวคือ กระบวนการดำเนินโครงการก่อสร้างบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูล (บ่อทิ้งอุจจาระ) ของเทศบาลตำบลเขาย้อยเป็นการละเมิดสิทธิชุมชนและสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

๓. การตรวจสอบ

ในการตรวจสอบได้ให้ผู้ร้องกับพวก เทศบาลตำบลเขาย้อย องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย และอำเภอเขาย้อย ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนี้

๓.๑ คำชี้แจงของผู้ร้อง

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร

ผู้ร้องเรียนว่า ผู้ร้องประชาชนตามรายชื่อที่แนบคำร้องจำนวนกว่า ๔๐๐ คน อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลสระพังและตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีความหวาดกลัววิตกกังวลว่าจะได้รับความเดือดร้อนและอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดขึ้นจากบ่อทิ้งอุจจาระที่เทศบาลตำบลเขาย้อย เพิ่งสร้างเสร็จและกำลังจะเปิดใช้งาน โดยจะให้รถดูดส้วมนำอุจจาระจากบ้านเรือนประชาชนมาปล่อยทิ้งลงในบ่อดังกล่าวซึ่งอยู่ที่หมู่ ๑ ตำบลสระพัง ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย

ประชาชนในพื้นที่เพิ่งทราบว่าเป็นบ่อทิ้งอุจจาระเมื่อผู้รับเหมาทำงานเสร็จและเขียนป้ายติดตั้งไว้ และเขียนข้อความไว้ว่า ก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล จึงได้ไปหาข้อมูลเพิ่มเติมจึงทราบว่าเมื่อนำอุจจาระมาปล่อยทิ้งลงในบ่อนี้แล้ว ปล่อยให้แห้งแล้วตักออกทิ้ง ส่วนที่เป็นน้ำก็ไหลไปอยู่บ่อดินใกล้ๆ ลักษณะหลังคาไม่ปิดมิดชิดมีช่องว่างแมลงวัน นก หนู สัตว์เลื้อยคลานหรือสัตว์ต่างๆสามารถเข้าไปกินอุจจาระในบ่อและอาจจะนำเชื้อโรคมารูสูคนและสัตว์เลี้ยงได้ หรืออุจจาระอาจจะล้นออกมานอกบ่อได้เนื่องจากบ่อมีขนาดเล็ก ซึ่งโครงการไม่น่าจะปลอดภัยเชื้อโรคและสามารถกำจัดสิ่งปฏิกูลได้

เมื่อการก่อสร้างดำเนินการเสร็จแล้วแต่ยังไม่เปิดใช้งาน พบว่าผนังบ่อแตกร้าวเป็นทางยาว ร่องที่แตกออกจากกันมีขนาดใหญ่ ซึ่งอาจเกิดจากรากฐานไม่แข็งแรงพอ หากเปิดใช้งานและผนังเกิดพังลงมาอุจจาระที่อยู่ในบ่อก็จะไหลออกไปทุกทิศทาง เข้าที่ดินชาวบ้าน และหากฝนตก น้ำฝนก็จะพาไหลลงคลองชลประทาน

นอกจากนี้ ก่อนที่หน่วยงานราชการจะดำเนินโครงการนี้ ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนรับทราบและแสดงความคิดเห็นต่อโครงการ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ ประชาชนกว่า ๔๐๐ คนได้เข้าทำหนังสือร้องเรียนต่อนายอำเภอเขาย้อยและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย โดยหวังว่าจะมีการยับยั้งหรือยกเลิกโครงการ ต่อมาทราบว่าสภาตำบลเขาย้อยให้โครงการนี้ผ่านและดำเนินการต่อไปได้ จึงมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบจากโครงการต่อประชาชนในพื้นที่ ความมั่นคงแข็งแรงของการก่อสร้าง และความปลอดภัยจากเชื้อโรค

๓.๒ คำชี้แจงของผู้ถูกร้อง
เทศบาลตำบลเขาย้อย
ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร

ความเป็นมาของโครงการระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล เนื่องจากเทศบาลตำบลเขาย้อย ยังไม่มีระบบจัดการสิ่งปฏิกูลอย่างถูกสุขลักษณะ ทำให้ครัวเรือนเดือดร้อนในเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูล ประกอบกับมีรถดูดสิ่งปฏิกูลเอกชนที่ไม่ได้รับใบอนุญาตเข้ามาดูดสิ่งปฏิกูล แอบถ่ายเทสิ่งปฏิกูลตามแหล่งน้ำ ที่สาธารณะ ซึ่งเทศบาลตำบลเขาย้อยไม่สามารถควบคุมตรวจสอบได้ ส่งผลให้เกิดเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค เกิดสภาพไม่นาดู และอาจเป็นอันตรายต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงบริเวณที่รถดูดสิ่งปฏิกูลเอกชนแอบลักลอบเทสิ่งปฏิกูลได้ อีกทั้งเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ เกิดภาวะน้ำท่วมในเขตเทศบาล จึงคาดว่าจะมีการปนเปื้อนสิ่งปฏิกูลในแหล่งน้ำใช้ อาจทำให้เกิดโรคระบาดได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาผลกระทบต่างๆ และเกิดประโยชน์โดยตรงและเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาล หากไม่ทำจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนได้

โครงการก่อสร้างบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูล (บ่อทิ้งอุจจาระ) มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับและกำจัดสิ่งปฏิกูลภายในเขตเทศบาลตำบลเขาย้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย

แบบก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลที่สร้างนี้ นำมาจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๙ อุตรธานี สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้ออกแบบไว้ห้องค์กรส่วนท้องถิ่นพิจารณาเลือกใช้

สิ่งปฏิกูลที่นำมากำจัดจากรถดูดสิ่งปฏิกูลจากบ่อเกรอะ (ถังส้วม) ของอาคาร บ้านพักอาศัยซึ่งส่วนใหญ่ถูกย่อยสลายโดยธรรมชาติมาระยะหนึ่งแล้ว แต่ยังมีปัญหาไม่ปลอดภัยจากเชื้อโรคหรือไขพยาธิที่ปนเปื้อนในสิ่งปฏิกูล อาจก่อให้เกิดการติดต่อสู่คนหรือเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมหากนำมาทิ้งโดยไม่กำจัดให้ถูกวิธีก่อน

ระบบจะแยกส่วนน้ำออกจากกาก โดยชั้นทรายกรองไหลลงสู่สระเก็บกักเพื่อบำบัดโดยธรรมชาติต่อไป ส่วนกากปฏิกูลบนชั้นทรายจะถูกอบทิ้งไว้ให้เกิดการย่อยสลายประมาณ ๗ วัน จนงวดแห้งเป็นแผ่น เมื่อกากปฏิกูลแห้งแล้ว ให้ออบโดยใช้ความร้อนจากแสงอาทิตย์ต่ออีกประมาณ ๓ วัน จนกากปฏิกูลแห้งสนิทมีความชื้นไม่เกินร้อยละ ๐.๕ ซึ่งเชื้อโรคและไขพยาธิ จะไม่สามารถเจริญต่อไปได้ จึงปลอดภัยต่อการนำไปใช้เป็นปุ๋ยได้ โดยให้คนงานเปิดฝาบ่อใช้พลั่วชะตักกากแผ่นปฏิกูลออกไปเก็บไว้ ณ สถานที่เก็บกากสิ่งปฏิกูล และระบบเป็นระบบปิด จึงไม่มีปัญหารบกวนเรื่องแมลงวันหรือกลิ่น และอุปสรรคในการทำงานของระบบในฤดูฝน

รูปแบบระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล สามารถรองรับสิ่งปฏิกูลได้ประมาณวันละ ๑๐ ลูกบาศก์เมตร การถ่ายเทสิ่งปฏิกูลเรียงตามลำดับบ่อในแต่ละวันเฉลี่ยวันละ ๑ บ่อ (มีบ่อรองรับสิ่งปฏิกูล ๑๐ บ่อ) จนครบ ๑๐ วัน แล้วเริ่มบ่อแรกใหม่ พร้อมมีเจ้าหน้าที่ดูแล ๑-๒ คน ส่วนน้ำในสระพักน้ำ สามารถสูบไปรดต้นไม้ได้เพราะมีสารแร่ธาตุอินทรีย์ที่มีประโยชน์ต่อพืชหรือต้นไม้

เทศบาลตำบลเขาย้อยได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแก่ประชาชน ดังนี้

/โครงการจัด...

๑. โครงการจัดสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลมีอยู่ในแผนพัฒนาเทศบาลปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ โดยมีคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลเขาย้อยซึ่งมีตัวแทนภาคประชาชนได้ร่วมกันพิจารณาเห็นชอบแผนดังกล่าว จึงเป็นโครงการที่ภาคประชาชนได้ทราบข้อมูลว่าจะมีการดำเนินการในขั้นต้นแล้ว

๒. เทศบาลตำบลเขาย้อยได้ชี้แจงโครงการให้คณะกรรมการชุมชน จำนวน ๒๓ ชุมชน ในคราวประชุมคณะกรรมการชุมชน ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพื่อให้ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาย้อยทราบ

๓. เนื่องจากโครงการตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เทศบาลตำบลเขาย้อยจึงได้ประชุมหารือแนวทางการดำเนินโครงการและอธิบายการทำงานของระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลให้คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย เพื่อจะได้ช่วยประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ

๔. เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เทศบาลตำบลเขาย้อยได้ทำหนังสือชี้แจงข้อร้องเรียนเกี่ยวกับระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลให้ประชาชนในพื้นที่ตั้งโครงการทราบ จำนวน ๒๗๐ ฉบับ (๒๗๐ ครั้ง/เดือน)

๕. เทศบาลตำบลเขาย้อยได้ชี้แจง สร้างความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีครัวเรือนอยู่ในรัศมี ๑ กิโลเมตร จากที่ตั้งโครงการ ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยมีประชาชนเข้าร่วมรับฟังประมาณ ๓๐-๔๐ คน

๖. เทศบาลตำบลเขาย้อยได้จัดทำแผ่นพับโครงการระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลเพื่อใช้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ

๗. เทศบาลตำบลเขาย้อยได้นำรายละเอียดโครงการลงในเว็บไซต์ของเทศบาล เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาและแสดงความคิดเห็น

ในการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล เทศบาลตำบลเขาย้อยได้นำแบบก่อสร้างมาจากสำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาค ๙ อุดรธานี ซึ่งเป็นหน่วยงานที่คิดค้น วิจัย และพัฒนาระบบ เทศบาลจึงมีความเชื่อถือและมั่นใจว่าระบบนี้มีมาตรฐานและถูกสุขลักษณะที่ดี อีกทั้ง คณะกรรมการตรวจงานจ้างโครงการได้แต่งตั้งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ระดับ ๘ ของเทศบาลตำบลเขาย้อย และผู้อำนวยการกองช่าง ระดับ ๘ ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจงานจ้าง จึงมั่นใจว่าระบบใช้งานได้และไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในบริเวณใกล้เคียง และได้แต่งตั้งกรรมการภาคประชาชนซึ่งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๑ ตำบลสระพัง เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเปิดของสอปราคาโครงการ และตรวจการจ้างด้วย

ส่วนสาเหตุที่มีรอยร้าวขึ้น เกิดจากดินบริเวณบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูลยุบตัวจากน้ำฝนกัดเซาะ เกิดการเลื่อนไหลของดิน ทำให้บ่อมีรอยร้าวเพียงเล็กน้อย แต่โครงสร้างหลักยังมั่นคงแข็งแรง ซึ่งผู้รับจ้างได้แก้ไขรอยร้าวเรียบร้อยแล้ว และได้ดำเนินการกดไม้และถมดินบริเวณข้างบ่อให้เป็นขั้นๆ แบบขั้นบันได เพื่อเปลี่ยนทิศทางการไหลของน้ำ ป้องกันดินเลื่อนไหลในอนาคต

ในกรณีที่ประชาชนเกิดความวิตกกังวลในเรื่องมาตรฐานการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล เทศบาลตำบลเขาย้อยจะดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ ประชุมรับฟังความคิดเห็น และ

สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยเชิญตัวแทนจากหน่วยงานด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องร่วมให้ข้อมูล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนต่อไป

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ เทศบาลตำบลเขาย้อย ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร ว่า เทศบาลตำบลเขาย้อยได้ยกเลิกที่จะดำเนินโครงการจัดบริการรถตุ๊กตุ๊กและกำจัดสิ่งปฏิกูลไปก่อน เนื่องจากเทศบาลไม่สามารถจัดการรถตุ๊กตุ๊กได้ จึงไม่ได้ดำเนินการต่อ แต่ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ จัดสร้างแล้วเสร็จ เทศบาลจะศึกษาเพื่อทำการปรับปรุงพัฒนาให้ใช้ประโยชน์อื่นต่อไป ทั้งนี้ เทศบาลจะ ดำเนินการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลต่อไปอย่างต่อเนื่องด้วย เพื่อให้ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เนื่องจากการจัดการสิ่งปฏิกูลเป็นหน้าที่ของเทศบาลต้อง ดำเนินการตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เพื่อคุ้มครองสภาวะแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ประชาชนให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อต่างๆจากสิ่งปฏิกูล

ต่อมา วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ สำนักงานเทศบาลตำบลเขาย้อย มีหนังสือชี้แจงว่า โครงการระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แต่ยังไม่ ได้เปิดดำเนินโครงการ เนื่องจากมีประชาชนคัดค้านและต่อต้านโครงการระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล และ ไม่สามารถจัดการรถตุ๊กตุ๊กได้ เทศบาลตำบลเขาย้อยจึงได้ยุติการดำเนินโครงการไปก่อน เพื่อให้ ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูล

๓.๓ คำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร

โครงการก่อสร้างกำจัดสิ่งปฏิกูลตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วน ตำบลเขาย้อย ซึ่งเทศบาลตำบลเขาย้อยเป็นเจ้าของที่ดิน

หลังจากที่ประชาชนได้มาร้องเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อยได้เชิญผู้บริหาร สมาชิก และพนักงานที่เกี่ยวข้องของเทศบาลตำบลเขาย้อย ร่วมปรึกษาหารือเพื่อชี้แจงให้ประชาชน รับทราบข้อเท็จจริง ดังนี้

๑. เทศบาลตำบลเขาย้อยรับว่าจะเป็นผู้ดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ผลกระทบและความวิตกกังวล ซึ่งเมื่อเทศบาลตำบลเขาย้อยดำเนินการเสร็จแล้ว องค์การบริหารส่วน ตำบลเขาย้อยจะดำเนินการชี้แจงข้อระเบียบ กฎหมายให้ประชาชนรับทราบอีกครั้ง

๒. ผู้ร้องเรียน จำนวน ๔๒๘ คน มีประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย จำนวน ๙๓ คน ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขาย้อย จำนวน ๓๓๕ คน และพบว่ามี การปลอมแปลง ลายมือชื่อผู้ร้องเรียนจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้ที่ถูกปลอมลายมือชื่อได้เข้าแจ้งความที่สถานีตำรวจภูธรเขาย้อย แล้ว

๓. เทศบาลตำบลเขาย้อยได้ส่งแบบแปลนการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลพร้อมทำรั้ว และประตูเข้าและออก มาให้องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อยในภายหลัง

๓.๓.๒ อำเภอลำปาง

ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร

อำเภอลำปางได้รับเรื่องร้องเรียนคัดค้านการก่อสร้างบ่อจำกัดสิ่งปฏิกูลของเทศบาลตำบลลำปาง โดยประชาชนมีความวิตกกังวลว่าในอนาคตจะเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค มลภาวะทางกลิ่น เป็นต้น อำเภอลำปางได้ตรวจสอบแล้วพบว่าโครงการดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำปาง จึงได้ประสานไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลลำปาง และได้รับแจ้งว่า องค์การบริหารส่วนตำบลลำปางได้ประสานไปยังเทศบาลตำบลลำปางเพื่อให้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมายแล้ว ซึ่งเป็นกระบวนการตามอำนาจหน้าที่ของส่วนท้องถิ่น จึงไม่อาจก้าวล่วงได้

๔. ความเห็นและมติของคณะกรรมการด้านสิทธิชุมชน

จากการชี้แจงของสำนักงานเทศบาลตำบลลำปาง ตามหนังสือ ที่ พบ ๕๒๔๐๔/๓๗๐ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ว่า เทศบาลตำบลลำปาง ได้ยุติการดำเนินโครงการก่อสร้างบ่อจำกัดสิ่งปฏิกูล (บ่อทิ้งอุจจาระ) โดยเทศบาลจะดำเนินการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ประกอบกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ติดต่อสอบถามไปยังผู้ร้อง ทราบว่าเทศบาลตำบลลำปางได้ยุติการดำเนินการแล้ว คณะกรรมการฯ จึงเห็นควรยุติเรื่อง

๕. ความเห็นและมติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาความเห็นการตรวจสอบคำร้องนี้ ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ แล้ว จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาลตำบลลำปางเห็นควรจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนดำเนินโครงการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อชุมชน

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายปริญญ์ ศิริสารการ)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พลตำรวจเอก
(วันชัย ศรีนวลนัต)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ